

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานโครงการก่อสร้าง :ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ” ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อภายใต้หลักธรรมาภิบาล ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและแนวทางการปรับปรุงการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยดำเนินการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

บึงชำอ้อ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อและผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ในช่วงเดือน กรกฎาคม-กันยายน 2554 ผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. การบริหารงานและการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อได้นำแนวทางพื้นฐาน 6 ประการ ของหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติ ซึ่งโดยรวมแล้วก่อนที่จะมีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อก็ได้ยึด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของส่วนราชการในการดำเนินการปฏิบัติงานอยู่ก่อนแล้ว เพียงแต่หลักธรรมาภิบาลที่นำมานั้นเป็นการประยุกต์ใช้เพื่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และให้เกิดความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานบริการประชาชน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อองค์กรและประชาชนของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อและผู้บริหารระดับสูง การนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน

1.1 ด้านนิติธรรม มีการนำมาใช้ในเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวม เช่น การออกข้อบัญญัติ ข้อบังคับ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

1.2 ด้านคุณธรรม มีการนำมาใช้ในเรื่อง การปลูกฝังค่านิยมที่ดี ให้แก่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านงานบริการ ความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย รวมไปถึงการพิจารณาความดีความชอบที่ถูกต้องและเป็นธรรมแก่พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อตลอดจนใช้ในการดำเนินการ โครงการบริหารงานก่อสร้างและกิจกรรมอื่นๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ

1.3 ด้านความโปร่งใส มีการนำมาใช้ในเรื่อง การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและสามารถตรวจสอบได้ ไม่ว่าจะเป็นโครงการก่อสร้างตามโครงสร้างพื้นฐาน ในการให้บริการสาธารณะแล้ว นอกจากนี้ยังมีสื่อต่าง ๆ เช่น การจัดทำวารสาร จัดทำเว็บไซต์ และศูนย์ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อฯ ที่ให้ข้อมูลและตรวจสอบเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วม มีการนำมาใช้ในเรื่องการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้สนใจเข้ารับฟังการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ พร้อมทั้งสามารถเสนอแนะแนวทางข้อคิดเห็นต่าง ๆ อย่างเสรี การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชน แต่ละชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ เสนอสิ่งที่ต้องการพัฒนาชุมชน โดยผ่านผู้นำของตนเอง เพื่อนำเสนอในแผนพัฒนาเพิ่มเติมซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

1.5 ด้านความรับผิดชอบ นำมาใช้ในเรื่องของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ โดยมุ่งเน้นไปที่ผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เช่น โครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐาน และการบริการ เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด เป็นต้น

1.6 ด้านความคุ้มค่า นำมาใช้ในเรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อที่ทำไปแล้วประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่ามีความทนทาน คุ้มกับงบประมาณที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อได้ลงทุนไป

2. ในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้มี 3 ประเด็น ที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรค คือ

2.1 โครงสร้างองค์กรบางเรื่องของการดำเนินงานยังคงมีลักษณะ top-down มีความล่าช้าในการสั่งการอยู่มาก ทำให้ในบางครั้งตอบสนองความต้องการของประชาชนไม่ได้ในทันที หรือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับล่างอาจหยุดชะงักเพียงเพราะรอผลการพิจารณาอนุมัติที่มีลำดับขั้นตอนมากเกินไปในบางเรื่อง นอกจากนี้การเมืองก็ยังมีส่วนที่ทำให้เป็นอุปสรรคของการใช้หลักธรรมาภิบาลในบางเรื่อง

2.2 การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานทำให้เจ้าหน้าที่ตื่นตัวและตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ แต่ก็มีบางคนไม่ได้มีการตอบสนองที่จะนำหลักธรรมาภิบาลมาพัฒนาระบบงานที่ทำหรือนำมาสร้างค่านิยม จิตสำนึกของความเป็นพนักงานองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อที่ดีที่ยึดติดกับระบบงานเดิม ๆ หรือแม้กระทั่งอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับหาผลประโยชน์

2.3 ภาคประชาสังคม ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อในระดับหนึ่ง เช่น การตรวจสอบสภาพของสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานว่ามีความทนทานได้มาตรฐาน หรือไม่ การบริการทั่วถึงหรือไม่ จากการศึกษาพบว่าผู้นำชุมชน อยากให้ประชาชนในเขตขององค์กรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ออกมามีส่วนร่วม ออกมาทำกิจกรรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เพื่อประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับอย่างเต็มที่นั่นเอง

3. แนวทางการปรับปรุงผลการศึกษา เห็นควรมีการนำหลักจริยธรรม คุณธรรม เข้ามาประกอบในการบริหารงาน การปรับปรุง แก้ไขกฎ ระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนหน่วยงานราชการทุกส่วนต้องมีการประสานงานร่วมมือซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคประชาชน

อภิปรายผล

1. หลักธรรมาภิบาลถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานก่อสร้างในองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ เพราะต้องการให้หน่วยงานมีมาตรฐานในการดำเนินงานและเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักความโปร่งใส ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในเขตองค์กรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อเกิดความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในการทำงานของคณะผู้บริหารและข้าราชการประจำ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ แต่

เนื่องจากนโยบายที่เปิดกว้างขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อที่จัดให้มีเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อเพื่อรับเรื่องร้องเรียนความเดือดร้อน หรือนโยบายของรัฐให้มีการจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอหนองเสือและศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดปทุมธานี สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นช่องทางนำมาเป็นเครื่องมือการร้องเรียน ใส่ร้ายกันของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ซึ่งสร้างความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ถูกพาดพิงได้

2. จากการเข้ามามีส่วนร่วมการตรวจสอบการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อตามหลักธรรมาภิบาลที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อที่พยายามกระตุ้น มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทนั้น มีข้อน่าสังเกตว่า ประชาชนในแต่ละชุมชนมักจะให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้นำชุมชน เป็นคนทำหน้าที่แทน หรือเป็นคนติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ รายงานถึงความต้องการของประชาชนในชุมชนว่าต้องการอะไร ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าการให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชนเป็นผู้ดูแลติดต่อในทุกๆ เรื่องของประชาชนนั้น อาจดูแลไม่ทั่วถึง อีกทั้งถ้าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ไม่มีความเป็นกลางหรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง ก็อาจใช้เป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการส่วนตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ นิยมวิทย์พันธุ์ (2546) ที่ศึกษาถึงความเป็นธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลคงบัง ในกรณีที่ประชาชนในเขตพื้นที่ยังไม่มามีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ มีแค่การบอกผ่านตัวแทนเท่านั้น

3. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีความเด็ดขาด บทลงโทษผู้กระทำความผิดจะเป็นการเสียค่าปรับ ซึ่งไม่มีความเข้มแข็งในตัวของบทลงโทษ ประชาชนผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนีการเสียค่าปรับได้ง่าย เนื่องจากไม่มีบทลงโทษที่เป็นความผิดอาญาที่เด็ดขาด อีกทั้งในแง่ของกฎหมาย ระเบียบ บางตัวบทยังล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันจำเป็นที่หน่วยงานส่วนกลาง โดยกระทรวงมหาดไทย ต้องวางแนวทางในการปรับปรุงและสร้างกฎ ระเบียบที่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

4. ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำมีบทบาทอย่างมากต่อการสร้างกระบวนการธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการบริการด้านต่าง ๆ ของ

องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ จึงจำเป็นต้องกระตุ้นให้เกิดการมีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการงานด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่

5. การบริหารงาน โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อที่ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานก่อสร้าง เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนนั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ควรมีการประสานงานแบบบูรณาการกับอำเภอหนองเสือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี และจังหวัดปทุมธานี ในส่วนของการบริหารโครงการด้านการบริการประชาชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึง และลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนตลอดจนประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน ภาคประชาชน ในเรื่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

2. กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ควรทบทวนกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ล้าสมัย เพื่อปรับปรุงให้เกิดความทันสมัยทันต่อสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันและง่ายต่อการบังคับใช้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานได้ทันทั่วถึง เช่นระบบการตรวจสอบผู้กระทำผิดวินัยข้าราชการ บทลงโทษประชาชนผู้ฝ่าฝืนเทศบัญญัติ เป็นต้น

3. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ควรมุ่งศึกษาผลิตผลลัพท์ (ผลกระทบ) ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน กล่าวคือ โครงการที่ดำเนินการ ต้องมีความคุ้มค่า ทั้งด้านต้นทุน ด้านเวลา และอัตราประโยชน์ โดยร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อพัฒนาระบบกระบวนการบริหารงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน ควรจัดเจ้าหน้าที่เฉพาะในเรื่องที่เป็นปัญหา เพื่อช่วยกลั่นกรองกฎหมายที่จะบังคับใช้กับประชาชน

2. การปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ ในแต่ละส่วนราชการ ควรมีการตรวจจำนวนผลงานตามมาตรฐานตำแหน่งของแต่ละวิชาชีพ จัดทำเป็นรูปแบบหนังสือผลงาน

เพื่อเป็นข้อมูลใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการของฝ่ายบริหารเช่น ประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลเลื่อนขั้นเงินเดือน ตลอดจนตรวจสอบผลผลิตการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บึงชำอ้อ

3. ควรมีขั้นตอนการกลั่นกรองเรื่องร้องเรียนที่ประสานงานร่วมกันตั้งแต่ระดับจังหวัด อำเภอ และท้องถิ่น รวมทั้งจัดชุดเฉพาะกิจเพื่อสืบหาข้อมูลของเรื่องร้องเรียนว่าเป็นความจริงมากน้อยแค่ไหน

4. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อต้องมีการถ่ายทอดองค์ความรู้จัดฝึกอบรมพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อในแต่ละสายงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อที่เกี่ยวข้องกับประชาชนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของเจ้าหน้าที่ พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล บึงชำอ้อระดับปฏิบัติการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกด้านการปฏิบัติการและควรเก็บข้อมูลของประชาชน ในแต่ละชุมชน

2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรจัดทำในเชิงปริมาณ เพื่อสามารถเก็บตัวอย่างได้ครั้งละมาก ๆ และทำถึงกว่าเชิงคุณภาพในระยะเวลาที่จำกัด